

Sectorplan 40 Baggerspecie

I Afbakening

Baggerspecie is materiaal, dat is vrijgekomen uit de bodem via het oppervlaktewater of de voor dat water bestemde ruimte en dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter, organische stof en van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter. Ook de vaste waterbodem (en bijvoorbeeld materiaal uit de uiterwaarden) valt onder de definitie van baggerspecie.

Baggerspecie valt niet onder het LAP (zie [paragraaf 3.5](#) Reikwijdte van het beleidskader).

II Minimumstandaard voor verwerking

Het LAP kent geen minimumstandaard voor de verwerking van baggerspecie. De voorwaarden voor nuttige toepassing van baggerspecie zijn opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit. Daarnaast dient in vergunningen te worden opgenomen dat baggerspecie met een hoog gehalte aan zand niet mag worden gestort. Zie hiervoor verder paragraaf VI in de toelichting bij dit sectorplan.

III In- en uitvoer

Het LAP bevat geen specifiek beleid voor de toetsing van verzoeken voor de in- en uitvoer van baggerspecie.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Achtergrond baggerspecie

Baggerspecie is onder andere de opgenomen sliblaag die op de bodem van de meeste watergangen ligt. Deze sliblaag ontstaat door een natuurlijk proces en is een afbraakproduct van planten- en dierenresten, en zand en slib afkomstig van stroomopwaarts en van de oevers. Gemiddeld groeit deze sliblaag jaarlijks ongeveer 1- 2 centimeter aan. Het baggeren van de sliblaag is nodig om te voorkomen dat de watergang steeds minder diep wordt, waardoor problemen met de waterkwaliteit kunnen ontstaan, schepen kunnen vastlopen en wateroverlast na hevige regenval kan ontstaan. In de sliblaag kunnen (ernstige) verontreinigingen aanwezig zijn die vervolgens in de baggerspecie terecht komen.

Omvang afvalstof

Nederland is een deltagebied: de rivieren voeren jaarlijks veel slib en zand aan, waarvan jaarlijks circa 10 miljoen m³ bezinkt. Rivieren, kanalen, maar ook zeehavens en watergeulen moeten periodiek worden gebaggerd. Een deel van de baggerspecie is verontreinigd. De afgelopen jaren is rond de 30 miljoen m³ baggerspecie uit waterbodems verwijderd, meestal relatief schoon. In het algemeen wordt baggerspecie eerst ingedeeld in zoete danwel zoute specie, waarbinnen weer verder onderscheid wordt gemaakt in verschillende kwaliteiten. Onderstaande overzichten geven een beeld van de laatste jaren.

Jaar	Zoete specie klasse 0/1/2 (in 1.000 in-situ m ³)	Zoete specie klasse 3/4 (in 1.000 in-situ m ³)	Zoete specie totaal (in 1.000 in-situ m ³)
2002	4.741	4.101	8.842
2003	5.033	2.206	7.239
2004	8.138	1.255	9.393
2005	5.955	2.132	8.087
2006	9.292	2.946	12.237

Jaar	Zoute specie <UGT/CTT ¹ (in 1.000 in-situ m ³)	Zoute specie >UGT/CTT (in 1.000 in-situ m ³)	Zoute specie totaal (in 1.000 in-situ m ³)
2002	21.145	1.230	22.375
2003	16.853	1.192	18.045
2004	21.276,1	1.403,9	22.680
2005	19.429,6	713,5	20.143,1
2006	19.051,6	208,3	19.259,9

De gegevens hierboven zijn ontleend aan het rapport [Landelijke Waterbodempogave: bestandsopname 2007](#). Dit rapport bevat naast de jaarlijks gebaggerde tevens de nog te baggeren hoeveelheden in Nederland, waarmee inzicht bestaat in het wegwerken van de aanwezige achterstand in het baggerwerk. In het [Tienjarensceario Waterbodems](#) is deze achterstand voor het eerst in beeld gebracht. Het kabinet heeft daarop in 2002 besloten het baggerwerk een impuls te geven, waarbij is gekozen voor een termijn van 25 jaar. In de periode 2002-2011 moet circa 400 miljoen m³ baggerspecie verwijderd worden (ongeveer gelijke hoeveelheden zoute en zoete baggerspecie). Van de zoete baggerspecie is ca. 40% (circa 75 miljoen m³) verontreinigd. Van de zoute baggerspecie is dit veel minder, circa 5% (12 miljoen m³).

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

170505; 170506

1 UGT is de Uniforme Gehaltetoets, welke vervangen is door de CCT (Chemie Toxiciteitstoets). Met deze toets wordt nagegaan of zoute baggerspecie voldoet aan de norm om deze te mogen storten in het omringende watersysteem.

Een meer uitgebreide toelichting op de relatie tussen Euralcodes en de verschillende onderdelen van het LAP vindt u [hier](#). In de [Regeling integrale tekst Afvalstoffenlijst](#) treft u niet alleen de totale lijst met Euralcodes aan, maar tevens de manier waarop in concrete gevallen de van toepassing zijnde Euralcode moet worden bepaald. In artikel 4 van de [Regeling Europese afvalstoffenlijst](#) is uitgewerkt hoe moet worden omgegaan met zogenaamde complementaire categorieën, waarbij afhankelijk van de situatie soms een code moet worden gekozen voor gevaarlijk afval en in andere gevallen een code voor niet-gevaarlijk afval. Beide regelingen zijn nog eens verder uitgewerkt en toegelicht in de door VROM uitgegeven [Handreiking Eural](#).

Monitoring

Voor het monitoren van de jaarlijkse baggerhoeveelheden in Nederland is een landelijke enquête opgezet vanuit het project Programmering en Monitoring Tienjarensценario (PMT), een onderdeel van het landelijke programma Tienjarensценario Waterbodems. Doordat de organisatiestructuur van het Tienjarensценario inmiddels is opgegaan in het Landelijk Bestuurlijk Overleg Water (LBOW), is de naam van de enquête in 2006 veranderd in Landelijke waterbodempogave. Het onder 'omvang afvalstof' genoemde rapport 'Landelijke Waterbodempogave: bestandsopname 2007' is op deze bron gebaseerd.

Onlangs heeft Rijkswaterstaat besloten te stoppen met deze enquête zodat de monitoring in de toekomst op basis van een andere informatiebron moet plaatsvinden.

V Overwegingen bij de minimumstandaard

Aangezien baggerspecie niet onder het LAP valt is hiervoor ook geen minimumstandaard geformuleerd.

VI Beleid en regelgeving

Omdat het LAP geen minimumstandaard kent voor de verwerking van baggerspecie moet iedere handeling met baggerspecie als afvalstof direct worden getoetst aan de voorkeursvolgorde van art. 10.4 van de Wet milieubeheer. Er zijn er wel beleidsbrieven en is er wet- en regelgeving die aspecten hiervan nader invullen. In deze paragraaf wordt ter informatie een kort overzicht gegeven van de belangrijkste aspecten. Achtereenvolgens komen aan de orde

- a. De afvalstatus van baggerspecie
- b. Afvalregels en hun toepasbaarheid op baggerspecie
- c. Nuttige toepassing van baggerspecie
- d. Storten van baggerspecie op land
- e. Bepalen van de kwaliteit van baggerspecie
- f. Melden de toepassing van baggerspecie
- g. Storten van baggerspecie i.r.t. tot storten van andere afvalstoffen

Vla. Afvalstatus van baggerspecie

In de praktijk bestaat er nogal eens onduidelijkheid over de afvalstatus van grond of baggerspecie, met name wanneer het schone grond of baggerspecie betreft die (zonder enige bewerking) overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit nuttig kan worden toegepast op landbodems of in oppervlaktewater.

In een [brief van 17 juni 2008](#) heeft de Minister van VROM de Tweede Kamer geïnformeerd over de classificatie van grond en baggerspecie als afvalstof dan wel (bij)product. In deze brief wordt onder andere gesteld dat de definitie van afvalstof ruim moet worden geïnterpreteerd en het begrip 'zich ontdoen van' centraal staat. De kenmerken van een materiaal (schoon of verontreinigd) zijn niet bepalend bij de classificatie van afval- of geen afvalstof.

Over baggerspecie staat het volgende in de brief.

"Het begrip «baggerspecie» heeft in het Besluit bodemkwaliteit een brede betekenis. Kort gezegd is alle materiaal dat afkomstig is uit de waterbodem, baggerspecie. Ook zand, grind en klei die doelbewust uit de waterbodem worden gewonnen, worden dus gekwalificeerd als baggerspecie. In dat geval is de baggerspecie geen afvalstof, maar een product. Baggerspecie zoals wij die in het spraakgebruik kennen, komt echter vrij bij werkzaamheden met een ander doel. Vaak gaat het daarbij om het op diepte houden van de watergang, maar ook bij sanering kan baggerspecie vrijkomen. Deze baggerspecie zal moeten worden

geclassificeerd als afvalstof. Evenals voor grond geldt ook voor baggerspecie dat de mate van verontreiniging niet bepalend is”.

VIb. Afvalregels en hun toepasbaarheid op baggerspecie

Hoewel baggerspecie in de meeste gevallen als afval wordt aangemerkt (zie paragraaf VIa) bevat het LAP geen beleid voor deze afvalstof (zie paragraaf 3.5 van het beleidskader). Naast het feit dat het baggerspecie vanuit het LAP gezien een bijzondere afvalstof is zijn er nog een aantal zaken die aangeven dat baggerspecie geen reguliere afvalstof is.

Allereerst maakt het Besluit bodemkwaliteit geen onderscheid tussen grond en baggerspecie die wel of niet als afvalstof wordt geclassificeerd. Indien grond of baggerspecie wordt toegepast overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit gelden er voor die toepassing geen extra afvalstoffenregels.

Verder geldt er, conform artikel 2 van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#), voor het toepassen van (grond en) baggerspecie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit een algemene vrijstelling van het verbod van artikel 10.2 van de Wet milieubeheer om afvalstoffen te storten of anderszins op of in de bodem te brengen.

Daarnaast is het inrichtingenregime van hoofdstuk 8 van de Wet milieubeheer niet van toepassing op het toepassen van (grond of) baggerspecie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit binnen een inrichting. Bij toepassing van grond en baggerspecie met de status van afvalstof zou een afvalstoffeninrichting kunnen ontstaan als bedoeld in categorie 28 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Een in categorie 28.3, onderdeel c, opgenomen uitzonderingsbepaling voorkomt dit.

Tot slot wordt niet-gevaarlijke baggerspecie in de nieuwe [Kaderrichtlijn afvalstoffen](#) onder specifieke omstandigheden uitgesloten van het toepassingsgebied van de richtlijn. Het betreft “sediment dat binnen oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen of om overstromingen te voorkomen of de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, indien bewezen is dat het sediment niet-gevaarlijk is en onverminderd de nakoming van verplichtingen op grond van andere toepasselijke communautaire wetgeving”.

VIc. Nuttige toepassing van baggerspecie

Besluit bodemkwaliteit als kader

De regelgeving voor het toepassen van baggerspecie in oppervlaktewater en op landbodems zijn vastgelegd in het [Besluit](#) en de [Regeling bodemkwaliteit](#). Sinds 1 januari 2008 geldt de regelgeving voor het toepassen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater en vanaf 1 juli 2008 voor het toepassen van grond en baggerspecie op landbodems.

Het Besluit bodemkwaliteit bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond en baggerspecie of op in de bodem en in oppervlaktewater. Hiermee wordt het kader bepaald voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem.

Voor grond en baggerspecie bevat het Besluit bodemkwaliteit regels over:

- de verdeling van de bevoegd-gezag-taken;
- de kwaliteit waaraan grond en baggerspecie in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen);
- het maken van generiek en gebiedsspecifiek beleid;
- de wijze van het toepassen van grond en baggerspecie;
- de wijze waarop de kwaliteit van grond en baggerspecie kan worden aangetoond;
- het melden van grond en baggerspecie.

Het Besluit bodemkwaliteit vereenvoudigt de sterk versnipperde regels voor grond en baggerspecie. Ook sluiten ze beter aan op de praktijk, waardoor ze beter en soms goedkoper kunnen worden uitgevoerd. Het besluit geeft tevens ruimte en verantwoordelijkheid aan gemeenten en waterschappen om eigen bodembeleid te voeren.

Het besluit bodemkwaliteit is niet van toepassing op puntbronnen van verontreinigingen, op grond en baggerspecie met een kwaliteit boven het saneringscriterium, op grond en baggerspecie die gevaarlijke afvalstoffen bevatten, en op partijen waarop het [Besluit uniforme saneringen](#) van toepassing is.

Handreiking Besluit bodemkwaliteit

Door de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit verandert er nogal wat voor overheden en bedrijven die actief zijn in het bodem- en waterkwaliteitsbeheer en te maken hebben met bouwstoffen, grond en baggerspecie. Daarom is een handreiking opgesteld die een vertaling geeft van het Besluit naar de uitvoeringspraktijk.

Wat betreft grond en baggerspecie geeft hoofdstuk 4 van de Handreiking een eerste introductie, gaat hoofdstuk 5 in op de normstelling en het toetsingskader en hoofdstuk 6 op het toepassen van een partij grond of baggerspecie. Hoofdstuk 2 handelt over Kwaliteitsborging in het bodembeheer (Kwalibo). De hoofdstukken 7, 8 en 9 bespreken het gebiedsspecifiek en het generiek beleid.

U kunt de Handreiking [hier](#) downloaden.

Vormen van nuttige toepassing van baggerspecie

Partijen grond en baggerspecie mogen binnen de kaders van het Besluit bodemkwaliteit alleen worden toegepast als sprake is van een nuttige toepassing. Is dit niet het geval, dan wordt de toepassing gezien als een middel om zich te ontdoen van afvalstoffen en gelden op grond van de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen strengere regels. Daarom is voor het onderdeel grond en baggerspecie precies aangegeven welke toepassingen als nuttig worden beschouwd in het kader van het Besluit bodemkwaliteit (artikel 35). Als nuttige toepassing worden in het kader van het besluit bodemkwaliteit beschouwd:

- a) Toepassing in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen.
- b) Toepassing in ophogingen van industrieterreinen, woningbouwlocaties en landbouw- en natuurgronden, met het oog op het verbeteren van de bodemgesteldheid.
- c) Toepassing voor het afdekken van een saneringslocatie of als bovenafdichting voor een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor mens, plant of dier door contact met het onderliggende materiaal.
- d) Toepassing in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart;
- e) Toepassing in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen, of met het oog op onderhoud en herstel van de toepassingen bedoeld in a tot en met d.
- f) Verspreiding van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang aangrenzende percelen.
- g) Verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater, uitgezonderd uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden en platen, met het oog op de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment.
- h) Tijdelijke opslag van grond en baggerspecie, bestemd voor de toepassingen bedoeld in onderdeel a tot en met e, gedurende maximaal drie jaar op landbodems of gedurende maximaal 10 jaar in oppervlaktewater.
- i) Tijdelijke opslag van baggerspecie, bestemd voor toepassingen bedoeld in a tot en met f, gedurende maximaal drie jaar op percelen gelegen naast de watergang waaruit de baggerspecie afkomstig is.

Nuttig toepassen betekent overigens ook

- dat niet meer materiaal mag worden toegepast dan nuttig of nodig is, en dat
- de toepassing een duidelijk nut of noodzaak moet hebben.

Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om een geluidswal aan te leggen in een gebied waar dit niet nodig is, of die hoger is dan nodig om het geluid te weren.

Verspreiden van baggerspecie op land

Het besluit stelt voorwaarden aan het **verspreiden** van baggerspecie langs watergangen **op aangrenzende percelen**. De Regeling bodemkwaliteit stelt hieraan maximale waarden. Het is bij verspreiden niet nodig om te toetsen aan de ontvangende bodem. Nieuw met de komst van het Besluit bodemkwaliteit is de mogelijkheid om onvergund baggerspecie op te slaan in weilanddepots om baggerspecie te ontwateren en te laten rijpen. Dit is tot maximaal drie jaar zonder vergunning toegestaan. Voorwaarde is dat de baggerspecie voldoet aan de maximale waarden voor verspreiding van baggerspecie. Ook moet de opgeslagen baggerspecie vanuit het weilanddepot in een nuttige toepassing worden aangebracht.

Voor het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen is een [Handvat reikwijdte verspreiden van baggerspecie](#) opgesteld. Zie ook paragraaf 5.5 en 5.6 van de [Handreiking Besluit bodemkwaliteit](#). Paragraaf 6.1 en 6.1.2 van de handreiking bevatten een stappenplan voor het verspreiden van baggerspecie in op aangrenzende percelen.

Verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater

Het toetsingskader voor **verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater** heeft betrekking op het terugbrengen van baggerspecie in het watersysteem. Hierdoor kan het sediment zijn natuurlijke functies weer vervullen. Zo is de kraamkamerfunctie van de Waddenzee, de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta afhankelijk van voldoende natuurlijke slibtoevoer. Ook draagt het verspreiden van baggerspecie bij aan de bescherming van het achterland. Op kleine schaal vindt ook verspreiding in rivieren, meren en plassen plaats.

Klassenindeling voor waterbodems

In het generieke toetsingskader voor toepassing in oppervlaktewater is de waterbodemkwaliteit onderverdeeld in klasse A en klasse B. Deze klassenindeling geeft een maat voor de kwaliteit van de ontvangende waterbodem en voor de kwaliteit van een partij toe te passen grond of baggerspecie. Deze nieuwe klassenindeling vervangt de klassenindeling met de klassen 0 tot en met 4 van de Vierde Nota waterhuishouding.

Normstelling

In het generieke kader wordt onderscheid gemaakt tussen verspreiding in zoet en in zout oppervlaktewater.

- De Maximale Waarden voor verspreiding van baggerspecie in zout oppervlaktewater zijn gebaseerd op de zoute baggertoets.
- De Maximale Waarden voor verspreiding in zoet oppervlaktewater zijn gekoppeld aan de klassen A en B. De Maximale Waarden voor klasse A zijn afgeleid van het herverontreinigingsniveau van de Rijntakken. Bij de Maximale Waarden voor klasse B geldt voor baggerspecie als bovengrens de Interventiewaarde voor waterbodems.

In het gebiedsspecifieke kader kunnen Lokale Maximale Waarden voor de verspreiding in oppervlaktewater worden vastgesteld door de lokale waterkwaliteitsbeheerder. De ruimte hiervoor ligt tussen de Achtergrondwaarden en de Interventiewaarden voor waterbodems.

Voorwaarden voor verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater

In het generieke kader mag baggerspecie die voldoet aan de Generieke Maximale Waarden voor verspreiding in oppervlaktewater altijd worden verspreid.

In het gebiedsspecifieke kader moet worden getoetst aan de Lokale Maximale Waarden voor verspreiding. Wanneer het is toegestaan om grond of baggerspecie in oppervlaktewater toe te passen met een kwaliteit die slechter is dan de actuele waterbodemkwaliteit, dan mag alleen gebiedseigen grond en baggerspecie worden toegepast. Op deze manier wordt het standstill-beginsel op gebiedsniveau gewaarborgd.

Verbod op verspreiding

Het verspreiden van baggerspecie is verboden op uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden en platen. Op dit verbod geldt een uitzondering voor verspreiding van baggerspecie afkomstig van watergangen die hierbinnen zijn gelegen.

Verspreidingsvakken

Voor het verspreiden van baggerspecie kan de waterkwaliteitsbeheerder vakken met bijbehorende maximaal te verspreiden hoeveelheden aanwijzen waarbinnen baggerspecie moet worden verspreid.

Zie voor uitgebreidere informatie paragraaf 5.4 en 5.5 van de Handreiking Besluit bodemkwaliteit. Paragraaf 6.1 en 6.2.2 bevat een stappenplan voor het verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater.

Toepassen van baggerspecie op of in de bodem

Het Besluit bodemkwaliteit kent voor baggerspecie, evenals voor grond, samenstellingswaarden voor het **nuttige toepassen** (niet zijnde verspreiden) van baggerspecie. Deze maximale waarden hangen voor landbodems samen met de kwaliteit van de bodem en de functie ervan. Het besluit kent hierbij de functieklassen wonen en functieklassen industrie. Aan de functieklassen zijn nieuwe

normen gekoppeld waarvan sommige strenger en andere minder streng dan zijn dan voor het besluit bodemkwaliteit. Dit komt onder meer omdat rekening is gehouden met de risico's van de functie van de bodem en combinaties van stoffen. Wordt de bodem in een gebied overheersend voor wonen gebruikt, dan geldt de bodemfunctieklasse 'wonen'.

Gemeenten moeten een bodemfunctiekaart vaststellen. In gebieden die niet op de kaart staan (bijvoorbeeld natuur- en landbouwgebieden) mag grond en baggerspecie alleen worden toegepast die voldoet aan de achtergrondwaarden. Gemeenten leggen de kwaliteit van de (water)bodem vast in een (water)bodemkwaliteitskaart.

Zie voor meer informatie paragraaf 5.2 en 5.3 (toepassingen op of in de bodem) en 5.4 (toepassingen in oppervlaktewater) van de [Handreiking Besluit bodemkwaliteit](#).

Het Besluit bodemkwaliteit kent speciale regels voor het toepassen van grond en baggerspecie in **een grootschalige bodemtoepassing**. Het betreft hier de aanleg van onder andere dijken, geluidswallen en (spoor)wegen, waarbij het besluit als grens kent dat hierbij meer dan 5000 kubieke meter grond en baggerspecie meer dan twee meter hoog wordt toegepast. Bij grootschalige bodemtoepassing kan licht verontreinigde grond en baggerspecie worden gebruikt zonder rekening te houden met de kwaliteit en de functie van de bodem. Wel moeten de grond en baggerspecie voldoen aan de maximale emissiewaarde en moet de samenstellingswaarde voldoet aan de klasse industrie. Op de op de toegepaste (grond en) baggerspecie komt een leeflaag die wel aan de kwaliteit en functie van de onderliggende bodem voldoet of een laag bouwstoffen die contact met de grond of baggerspecie voorkomt. Voor meer informatie zie paragraaf 5.7 van de [Handreiking Besluit bodemkwaliteit](#).

Gemeenten kunnen eigen maximale waarden afleiden voor de lokale bodem binnen een bepaalde bandbreedte. Dit gebeurt via het zogenaamde **gebiedsspecifieke kader** waarin lokale beheerders van (water)bodems voor hun eigen gemeente of beheersgebied specifiek beleid kunnen vaststellen. Zij kunnen strengere of soepelere normen vaststellen dan de landelijke (generieke) normen. Bijvoorbeeld om de bodem extra te beschermen of om te voorkomen dat de baggeropgave stagneert. Uitgangspunt van het gebiedsspecifieke kader is dat de kwaliteit van de bodem aansluit op de functie ervan en dat de bodem niet (verder) vervuult. Voor gebiedsspecifiek beleid is een bodembeheernota en een bodemkwaliteitskaart verplicht. Wanneer een lokale overheid geen gebiedsspecifiek beleid maakt, geldt automatisch het generieke (landelijke) kader.

Tijdelijke opslag voorafgaand aan een definitieve toepassing

Het Besluit bodemkwaliteit maakt onderscheid tussen verschillende vormen van tijdelijke opslag van baggerspecie, die vooraf gaan aan een definitieve toepassing. De verschillende vormen en de bijbehorende voorwaarden uit het besluit zijn weergegeven in onderstaand overzicht.

Vorm van opslag	Maximale duur	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht (*)
Kortdurende opslag	6 maanden	-	Ja
Tijdelijke opslag op landbodem	3 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem.	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming
Tijdelijke opslag in oppervlaktewater	10 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem.	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming
Weilanddepot; opslag van baggerspecie op aangrenzend perceel	3 jaar	Alleen baggerspecie die voldoet aan de normen voor verspreiding over aangrenzende percelen	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming
Opslag bij tijdelijke uitneming	Looptijd van de werkzaamheden	-	Nee

(*) zie ook paragraaf VIe

Voor meer informatie zie paragraaf 6.3 van de [Handreiking Besluit bodemkwaliteit](#).

Vld. Storten van baggerspecie op land

Instrumenten om storten te beperken

Tot 1 januari 2005 was de Wet belastingen op milieugrondslag (Wbm) van toepassing op het storten van baggerspecie. Doel van de Wbm-belasting was het bevorderen van de verwerking van verontreinigde baggerspecie en het storten van baggerspecie te beperken. Voor het storten van verontreinigde reinigbare baggerspecie moest een afvalstoffenbelasting worden afgedragen. Niet-reinigbare baggerspecie was vrijgesteld van de Wbm-belasting. Tot 1-1-2002 werd alle baggerspecie als niet-reinigbaar aangemerkt. Met ingang van 1-1-2002 is begonnen met het vaststellen van reinigbaarheidscriteria voor verontreinigde baggerspecie. Hierbij was een stapsgewijze invoering van reinigbaarheidscriteria voorzien. Als eerste criterium is in 2002 een zandgehalte van 60% of meer vastgesteld. De verwerking van niet-zandige baggerspecie kende nog te veel knelpunten en bleef als niet-reinigbaar aangemerkt. In een [brief](#) van 22 oktober 2001 van de Minister VROM wordt verder ingegaan op de toepassing van de Wbm op het storten van baggerspecie.

Om verwerking van verontreinigde baggerspecie te stimuleren is in 2002 de Tijdelijke Stimuleringsregeling Verwerking Baggerspecie (SVB) in het leven geroepen. De SVB was bedoeld om de inzet van andere verwerkingstechnieken dan zandscheiding te stimuleren. De SVB is medio 2006 komen te vervallen.

In zijn brieven van [22 november 2003](#) en [5 april 2004](#) wordt door de toenmalige Staatssecretaris van VROM ingegaan op de knelpunten bij de toepassing van de Wbm op het storten van baggerspecie en op de introductie van een vervangend instrument voor de Wbm. Per 1-1-2005 is de Wbm niet meer van toepassing op het storten van baggerspecie en is de zogenaamde Minimum VerwerkingsStandaard (MVS) geïntroduceerd als instrument om het storten van reinigbare baggerspecie te beperken. Deze MVS houdt in dat baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60% verwerkt dient te worden door behandeling in een eenvoudige zandscheidingsinstallatie (sedimentatiebekken of mechanische zandscheiding) waarbij onder zand de delen met korrelgrootte 63-2000 µm worden verstaan. Stort van baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60% is alleen toegestaan als aangetoond is dat bij toepassing van een eenvoudige zandscheidingstechniek geen product kan of mag worden afgescheiden dat onder de criteria van het Besluit bodemkwaliteit kan worden toegepast.

De MVS voor baggerspecie wordt vastgelegd in de vorm van acceptatiecriteria in de vergunningen op grond van de Wet milieubeheer (Wm) voor de (baggerspecie)stortplaatsen. De ondoener van baggerspecie is verantwoordelijk voor het aanleveren van de vereiste informatie om de stortplaatsexploitant in staat te stellen te beoordelen of aan de acceptatiecriteria wordt voldaan. Om in de stortplaats te mogen storten, dient de ondoener aan te tonen dat het zandgehalte minder dan 60% van de droge massa van de baggerspecie bedraagt.

Er is een aantal uitzonderingen waarin zandrijke verontreinigde baggerspecie toch mag worden gestort:

- indien zandafscheiding geen herbruikbaar materiaal oplevert;
- indien de baggerspecie grof bodemvreemd materiaal (> 2 mm) bevat waardoor zandafscheiding (ook na afzeven van de baggerspecie) niet mogelijk is;
- indien de baggerspecie verontreinigingen bevat die ertoe leiden dat verwerking volgens de ARBO-normen niet mogelijk is;
- indien het een baggerwerk betreft waarbij minder dan 500 m³ baggerspecie uit de waterbodem wordt verwijderd;
- het brengen van baggerspecie naar zee in inrichtingen waarvoor een Wm-vergunning is verleend;
- indien het betreft baggerspecie die vrijkomt bij het nemen van maatregelen ter bescherming van het land tegen overstroming, waarbij de uit die projecten vrijkomende baggerspecie binnen de ruimtelijke begrenzing van het desbetreffende project wordt geborgen.

Voor meer informatie zie '[MVS voor baggerspecie: Handreiking voor vastlegging in vergunningen](#)'.

Voorzieningen voor stortplaatsen op land

De [Regeling stortplaatsen voor baggerspecie op land](#) is op 16 juli 2001 in werking getreden. Het betreft de implementatie van de [Europese Richtlijn Storten](#) in de Nederlandse wetgeving en is een uitwerking van het [Stortbesluit bodembescherming](#) (voor baggerspecie).

De richtlijn heeft tot doel de door stortplaatsen veroorzaakte milieubelasting te verminderen. Het gaat in het bijzonder om verontreiniging van het oppervlaktewater, grondwater, bodem en de lucht tegen te gaan. Ze voorziet in een aantal milieubeschermingsmaatregelen voor zowel bestaande als nieuwe stortplaatsen. De richtlijn geldt tot 16 juli 2009 alleen voor nieuwe stortplaatsen. De eisen uit de richtlijn gelden na 16 juli 2009 ook voor bestaande stortplaatsen.

Een belangrijke plaats in de richtlijn is ingeruimd voor de isolatievoorschriften van de stortplaats. Ook de omgang met vervuild water en percolaat wordt voorgeschreven. Tevens eist de richtlijn een bepaald niveau voor de bescherming van de bodem, grondwater en oppervlaktewater.

Vle. Bepalen van de kwaliteit van baggerspecie

De milieukwaliteit van een partij wordt aangetoond met een milieuhygiënische verklaring. Hierbij zijn de drie verklaringen mogelijk die ook voor bouwstoffen gelden:

- de partijkeuring,
- de erkende kwaliteitsverklaring, en
- de fabrikant-eigenverklaring.

Daarnaast gelden voor grond en baggerspecie twee extra verklaringen:

- Een verklaring op grond van bodemonderzoek kan ook als milieuhygiënische verklaring worden toegepast, mits de juiste onderzoeksprotocollen worden gehanteerd. Zie ook paragraaf 4.5.1 van de Handreiking Besluit bodemkwaliteit.
- Een verklaring op grond van een bodemkwaliteitskaart, die is gekoppeld aan het gebiedsspecifieke kader. De bodemkwaliteitskaart is opgesteld door het bevoegde gezag en geeft de gemiddelde kwaliteit van de bodem aan in elke zone. Deze verklaring kan alleen worden gebruikt bij grondverzet binnen het eigen beheersgebied, of tussen beheersgebieden als de ontvangende gemeente de bodemkwaliteitskaart van de aanbiedende gemeente bij besluit heeft aangewezen. Zie ook paragraaf 4.5.2 van de Handreiking Besluit bodemkwaliteit.

Particulieren hoeven geen milieuhygiënische verklaring te kunnen tonen.

Vlf. Melden van de toepassing van baggerspecie

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van grond en baggerspecie (inclusief kortdurende en tijdelijke opslag), met uitzondering van:

- de toepassing van grond of baggerspecie door particulieren.
- het toepassen van grond of baggerspecie binnen een landbouwbedrijf als de grond of baggerspecie afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond of baggerspecie wordt toegepast.
- het verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen.
- het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld.
- het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond of baggerspecie, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Meldingen vinden plaats via het landelijke Meldpunt Bodemkwaliteit van de afdeling Bodem+ van SenterNovem. Via het centrale meldingssysteem komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

Vlg. storten van baggerspecie i.r.t. tot storten van andere afvalstoffen

Het moratorium op stortcapaciteit

Het LAP kent een moratorium op de uitbreiding van stortcapaciteit (zie hoofdstuk '[Storten](#)' van het beleidskader). Omdat baggerspecie voor een aanzienlijk deel wordt gestort is niet ondenkbaar dat bevoegde gezagen worden geconfronteerd met initiatieven voor de inrichting van stortplaatsen voor baggerspecie. De vraag kan zich voordoen hoe het vergunnen van extra stortcapaciteit zich verhoudt tot het moratorium, zeker wanneer de uitbreiding van capaciteit plaatsvindt binnen een reguliere stortplaats voor ander afval

Uitgangspunt is dat baggerspecie niet valt onder de reikwijdte van het LAP en dat het moratorium op de uitbreiding van stortcapaciteit daarom niet van toepassing is op baggerspecie. Voor het vergunnen van nieuwe depots uitsluitend bedoeld voor het storten van baggerspecie levert het LAP dus geen beperkingen op. Ook uitbreiding van de capaciteit van reguliere stortplaatsen bedoeld om te worden gebruikt voor verontreinigde baggerspecie is niet in strijd met het LAP en betekent geen schending van het moratorium op uitbreiding van de stortcapaciteit. In dit laatste geval dienen wel

voorschriften te worden gesteld teneinde te voorkomen dat het indirect kan leiden tot uitbreiding van de stortcapaciteit van afvalstoffen waarop het LAP wel van toepassing is. Gedacht kan worden aan een bepaling dat de uitbreiding plaatsvindt in de vorm van een apart stortvak waar alleen verontreinigde baggerspecie mag worden gestort, maar ook mogelijk is om het acceptatiebeleid en de verplichte registratie van baggerspecie zo in te richten dat wordt voorkomen de uitbreiding van de stort indirect zal leiden tot uitbreiding van de stortcapaciteit van afvalstoffen waarop het LAP wel van toepassing is.

De baggerspecieverklaring

De Wet belastingen op milieugrondslag regelt in artikel 29, eerste lid, dat de verwijdering van baggerspecie is vrijgesteld van de afvalstoffenbelasting. Het tweede lid stelt echter het volgende:

“Indien baggerspecie ter verwijdering wordt afgegeven aan inrichtingen waar op grond van de voor die inrichting geldende vergunning, bedoeld in de Wet milieubeheer, ook andere afvalstoffen dan baggerspecie mogen worden gestort, wordt door de aanbieder van de baggerspecie aan de houder van de inrichting een verklaring overgelegd waaruit blijkt dat sprake is van baggerspecie”.

Een aanvraag om een baggerspecieverklaring kan worden ingediend met behulp van het formulier aanvraag baggerspecieverklaring dat u op de website van de afdeling [Bodem+](#) van SenterNovem (Beschikkingen > Statusverklaring baggerspecie) kunt downloaden. Op deze website zijn tevens de procedure en benodigde (onderzoeks)gegevens toegelicht.

VII Achtergronden bij in- en uitvoer

Indeling op basis van Verordening (EG) 1013/2006

Op basis van [Verordening \(EG\) 1013/2006](#) zijn er geen codes van de Groene en Oranje lijst van afvalstoffen (bijlage III respectievelijk bijlage IV van Verordening (EG) 1013/2006) die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Voor overbrenging van baggerspecie moet altijd de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming worden gevolgd. De procedure staat beschreven in hoofdstuk '[Toetsingskader in- en uitvoer](#)' van het beleidskader.

Indeling op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel

Op basis van het [Verdrag van Bazel](#) zijn gevaarlijke afvalstoffen in te delen onder categorieën van Y-codes. Lidstaten van de Gemeenschap dienen aan de hand van onder meer de Y-codes aan de Europese Commissie te rapporteren hoeveel en welke gevaarlijke afvalstoffen zijn overgebracht. Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van categorieën van Y-codes van bijlage I van het Verdrag van Bazel die op de afvalstoffen van toepassing kunnen zijn.

Indicatief overzicht van codes uit het Verdrag van Bazel bij dit sectorplan

Codes op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel	Y10, Y36
--	----------

Vermeld de Y-code altijd bij kennisgevingen.

VIII Verdere informatie

Voor meer uitvoeringsinformatie en informatie over de normen voor baggerspecie kunt u terecht op de website van de afdeling [Bodem+](#) van SenterNovem. Op deze website staat onder meer de handreiking Besluit bodemkwaliteit voor de uitvoeringspraktijk. Ook wordt nog uitgebreider dan hierboven ingegaan op allerlei aspecten van het Besluit bodemkwaliteit betreffende baggerspecie.

Vragen over hergebruik en be- en verwerking van baggerspecie kunt u stellen aan de bodemhelpdesk: <http://www.senternovem.nl/Bodemplus/helpdesk.asp> (digitaal) of 070-3735123 (9.00-12.00 uur).

Meer informatie vindt u ook op de volgende sites:

- www.waterbodem.nl
- [www.helpdeskwater.nl/waterbodems_\(ecb\)/](http://www.helpdeskwater.nl/waterbodems_(ecb)/)